

När 'köna' blir våld även med jämlika

Jämlika män kan skada en kvinna utan att deras handling i sig innehåller våld. Handlingar där våldet inte ingår i själva handlingen kan genom att könas av andra handlingar förvandlas till våld. Kön, klass och andra former av över- och underordning kan förvandla en våldsfri handling så att den tillfogar en person bestående skador.

Dansa och köna

Det är inte så att väldiga och mäktiga system av kön och klass förvandlar enskilda handlingar till våld. System är inte något stort och omslutande. Det är snarare intensiv växelverkan mellan mängder av små handlingar. Handlingar samverkar och förstärker varandra. Och när detta upprepas skapas system av makt eller motstånd.

Jag använder här köna och klassa om små handlingar som vi lär oss tillsammans med andra, och som samverkar och förstärker varandra. Köna och klassa har inte så mycket med individuella egenskaper att göra. De är snarare sätt att agera tillsammans. Köna och klassa är att samverka, att återskapa vissa relationer till varandra. Köna och klassa är att lära sig mängder med olika danstekniker, olika sätt att dansa ihop.

Följsamhet

Vi känner igen varandras handlingar. Vissa steg och vissa handrörelser är väldigt mycket argentinsk tango, andra är typiskt salsa. Vi kan känna igen könande i exempelvis tonläge och blickar. Men även i hur vi rör oss runt varandra. Könande och klassande kan begripas som danser. En lär sig olika rörelser för att dansa med varandra. Och dessa rörelser sätter sig i kroppen, i rösten, i vårt sätt att röra oss runt varandra, i hur vi riktar oss mot eller från varandra.

Riktningar är viktiga. Sexuell läggning heter på engelska sexuell riktning (orientation). Sara Ahmed visar i sin queerfenomenologi att ett bättre ord vore

orienterar. Köna och klassa är att orientera sig i rummet, i förhållande till saker och ting, och i förhållande till varandra. Det gör att även rum och ting börjar köna. Kön och klass blir därmed inte så mycket individuella egenskaper. De relaterar oss till varandra.

Kaskader

Köna och klassa som inlärd danssteg verkar kanske inte så svårt att analysera. Det vore väl bara att observera noggrant med ett bra genusperspektiv och ett bra klassperspektiv. Problemet är dock att könade handlingar ändrar på andra könade handlingar. Och könade handlingar ändrar på klasshandlingar. Och klasshandlingar ändrar på könade handlingar. Här skulle vi dessutom behöva lägga till mobbing, kränkningar, nationalitet, ras, ålder, familj, husägande ... På oförutsägbara sätt ändrar saker och ting hela tiden på varandra. Detta kallas kaskader.

Kaskader är serier av handlingar där varje handling ändrar förutsättningen för de andra handlingarna. En ny handling får egenskaper från de andra handlingarna. Och den nya handlingen ändrar dessutom egenskaper hos de andra handlingarna.

Män och män och kvinnor och kvinnor dansar könande med varandra. Inte jämt. Men ganska ofta. Exempelvis genom klädstil eller könade personnamn. Exempelvis exotiska kläder och danssteg kan producera både kvinnlighet och vithet. Genom att lyfta upp mångfald och konsumera bruna människor som exotiska kulturer, spännande maträtter och danser, särskiljer vi varandra. På så sätt kan välvilliga mångfaldshandlingar skada människor, och förvandlas till våld.

Svärmar snarare än stora system

På oförutsägbara sätt förändrar handlingar varandra fram och tillbaka. Det är som vi gång på gång blir utsatta för svärmar av könsattacker och svärmar av klassattacker och svärmar av vithetsattacker. Dessutom är våra enskilda handlingar med och ändrar på vad dessa svärmar betyder, vilka egenskaper de får, när de attackerar oss. Könande, klassande och vithetande determinerar oss inte. Däremot är dessa svärmar ofta kraftfulla. Vi kan inte ta kontroll över dem.

Svärmar av könsattacker kan förvandla relativt jämlika handlingar till våld som skapar bestående skador. Ibland lyckas vi eller någon i vår närhet att ändra våldets egenskaper hos dessa svärmande könsattacker. Vi kan inte kontrollera exakt hur, men ibland lyckas vi hindra bestående skador.

Små handlingar förvandlar varandra till våld

Men låt oss för en stund strunta i hur svärmen av könshandlingar får oss i sitt våld. Det jag försöker undersöka här är snarare hur tidigare eller frånvarande svärmar av könsattacker kan förvandla en liten oförarglig synpunkt eller ett påpekande till våld. En liten handling utförd av en jämlik man med goda intentioner kan återaktivera tidigare svärmar av attacker. I en grupp där en kvinna tidigare kände sig trygg kan samma kvinna plötsligt bli hämmad och tyst. En skada har uppstått.

Ett misstag i analysen vore att ignorera hur kön, klass, ras, nationalitet ständigt ändrar varandras egenskaper. Kön och klass är intrasslade kaskader. De är inte särskilda sfärer.

I uppräknningen i förra stycket riskerar jag dock att göra ett andra misstag. Detta andra misstag vore att återinföra gamla föreställningar om mikro och makro. Olika nivåer. Vi behöver även lägga in sådant som mobbing, fysiska våldshandlingar, elakheter, kränkningar, utfrysning, baktaleri och osäkerhet på samma nivå som kön, klass och ras. Det är inte olika nivåer.

Tidigare mobbing kan förvandla en könad handling till våld. Och tidigare könanden kan förvandla påpekanden till mobbing. Ifall vi tar med övergrepp som mobbing och baktaleri i analysen av könande och klassande blir inte hierarkierna helt givna, speciellt inte i enskilda fall. Även privilegierade vita medelklasskvinnor kan bli undertryckta och skygga av våld. Även manliga socialdemokratiska toppolitiker kan få skador av övergrepp. (Här gäller det att inte blanda ihop min analys med märkliga anklagelser om att generell feministisk kritik skulle vara kränkande bara för att en del män och kvinnor upplever skuld när de hör den.)

Vithet eller medelklass skyddar inte någon från att bli utsatt för mobbing eller övergrepp. Judith Butler visar med sin sårbarhetsontologi att det vi alla har gemensamt är att vi är sårbara och beroende av varandra.

Varsamhet och ingripande

Men tillbaka till utgångspunkten för den här texten. Jämlika mäns handlingar kan förvandlas till våld gentemot kvinnor genom att de könas av andra handlingar.

Det här kan låta hopplöst. Men nu är det så att även feministiska, queerande och solidariska ingripanden fungerar som kaskader. Ett ingripande kan hindra att skador uppstår. Och ett ingripande kan förvandla framtida handlingar så att dessa inte åsamkar skador. Ingripanden kan till och med omvandla tidigare våld så att dess skador läks eller förvandlas till motstånd.

För att kunna gripa in vid våld där handlingen inte i sig själv är våld, behöver vi bli varsamma. Vi behöver bli varsamma när någon tystnar, eller blir defensiv, eller tittar bort, eller tja, ändrar röstens tonläge. Motstånd i jämlika grupper handlar mycket om varsamhet gentemot de som är tysta eller som slutar komma på möten. En fallgrop här vore att offergöra dem, underordna dem genom att göra dem till offer.

Boka kurs

[till er organisation.](#)

Träna metoder som hjälper till att skapa jämlikhet?

Hur ingriper gruppen kraftfullt och med omsorg vid härskartekniker och övergrepp?

Hur ingriper gruppen så att ordningar och strukturer samtidigt ändras?

Jag använder ordet varsam istället för uppmärksam. Att ständigt gå omkring och vara medveten och uppmärksam om våld, klass, genus och makt gör en till slut tokig. Det gör att makten får makt över oss. Varsam använder jag snarare som något som sitter i kroppen, i reflexer och färdigheter. Varsam är närmare följsam än uppmärksam. För att bli följsamma mot varandra i en ringdans behöver vi glömma fötter, tekniker och dansteori. Att bli varsamma eller följsamma mot varandra kräver att vi blir omedvetna. Vi lär oss dansa bra med varandra när vi slutar titta på våra egna fötter. När teorier, färdigheter och träning försvinner bort i det omedvetna då övergår det feministiska och queera ingripandet till kunnande och skicklighet.

Per Herngren

2013 05 13 version 0.1.2

Referens

Judith Butler, *Krigets ramar – När är livet sörjbart?*, Hägersten: Tankekraft förlag, 2009

Sara Ahmed, *Queer Phenomenology: Orientations, Objects, Others*, Duke University Press, 2007.

Adverb och adjektiv flyr det politiska

Tyckanden och bedömanden fungerar som medel att distansera sig från saker och handlingar. De frestar oss att dra oss undan istället för att leva livet.

Adjektiv och adverb används för att ersätta samarbete och skapande med omdömen. Istället för att performativt förverkliga värde så fastnar vi i värderandet.

Och istället för att bjuda in och gestalta förklarar vi hur saker och ting ska uppfattas. Uppfattningen skymmer världen bakom en åsikt om världen. Uppfattningen har under några årtionden tenderat att bli alltmer paranoid. Åsikt om världen blir ersättning för världen. Den mystifieras som nånting vi inte riktigt har tillgång till, dold bakom upplevelsen. Däremot har vi tydligen tillgång till uppfattningen om världen.

Bjud med och välkomna

Det finns ingen anledning att avskaffa adjektiv och adverb. Ibland behöver vi tycka till. En av de mest kända kritikerna av adjektiv och adverb, Ernest Hemingway, använder faktiskt mycket adverb. Men hans adverb handlar ofta om tid, plats och frekvens för handlingar(1). Han tycker inte så mycket med dem. En större adverbhatare än Hemingway är Stephen King: "The road to hell is paved with adverbs."(2) Båda dessa författare experimenterar med olika tekniker för att bjuda in oss att delta istället för att vi ska lyssna på deras

förklaringar.

När adjektiv och adverb gör oss till publik behöver vi hålla dem på avstånd. Vi behöver hitta medel för att öppna upp världen så vi kan leva tillsammans. Leva i världen.

Nedan reflekterar jag först kring hur adverb och adjektiv, utvärderingar och opinion används för att återskapa medelklassen som medelklass, och därefter reflekterar jag kring hur tyckanden tränger undan demokrati och det politiska.

Recenserandet som medelklassens paradigm

Medelklass återskapar sig som medelklass genom att bland annat producera skillnad mellan upplysta och oupplysta. Smak och omdöme fungerar som verktyg för att skapa denna särskilnad.

Medelklassen tycker saker. Den skapar en bred verktygslåda av tyckanden: recenserande, moraliserande, invändande, betygssättande. Dessa verktyg ersätter skapande och byggande med åsikter och opinion, mätningar och särskilnad, över och underordning.

Medelklass förstås här som verb snarare än som kategori eller en statistisk mängd. Upplysthet är inte bara ett instrument för att producera medelklass. Upplysning är medelklass. Upplysning och medelklass är både mål och medel. Det ena är inte instrument för det andra. Uppdelandet av upplysta och oupplysta är ett medelklassande, handling som återskapar medelklass.

Omdöme och utvärdering blir postdemokrati

Medelklassens återskapande av sig själv som medveten drar gärna med sig organisationer i postreformism och det postpolitiska. Omdömen och utvärderingsformulär får funktionen av flykt från det politiska. Folkrörelser, kommuner, skolor och andra organisationer som egentligen ser sig som demokratiska drar in sig själva i postdemokrati, flykt från demokrati.

Denna flykt från demokratin förvandlar adjektiv och adverb till modeller och siffror. Tyckandet producerar kvasivetenskaplig vidskepelse genom utvärderingar och opinionsmätningar. Tyckandet kan också producera politisk vidskepelse genom namninsamlingar och uttalanden. Ihärdigt byggande av

komplexa, politiska organisationer ersätts med åsikten om något.

Demokrati är att överge sin uppfattning

Politik löser och hanterar gemensamma problem. Det politiska är att pröva och misslyckas. Och pröva igen. Politik förstås här som gemensamt byggande, uppfinnande och experimenterande. Politik är ett hantverk och det politiska behöver träning för att fungera.

Det politiska är queer i betydelsen onormalisera. Det politiska är processen att göra saker ovanliga och onaturliga. Det politiska avviker. Denna avvikelse skapar osäkerhet. Demokrati är att gå in i otrygghet.

Det politiska är att komma över sina åsikter och tyckanden. Det politiska är att komma över det vi redan förstått, det vi redan vet.

När det politiska är demokratiskt är det just gemenskapens skapande som överskrider självklarheter i gemenskapen. Politik kommer över det som verkar vara givet. Det politiska livet intervenerar i sig själv. Politik representerar inte våra föreställningar. Politik förändrar dem.

Politik flyr in i administration

Något förenklat så skiljer sig det politiska från administration just genom att det politiska är samtal och överenskommelser om att vika av. Administration är istället medel för att fortsätta. Ifall styrelser, fullmäktige och parlament övergår till att justera ordningar så har de övergått till administration. Det politiska har övergivits. Parlament har i så fall valt att bli administration istället för politiska organ som faktiskt löser problem.

I praktiken behöver även en administration vara politisk för att fungera. Den kan inte vara alltför toppstyrd eller regelstyrd för då producerar den ineffektivitet, dumhet och tröghet. Administration kräver motstånd och olydnad, sprickor och öppningar. Annars fungerar den inte riktigt.

Det demokratiska och det politiska behövs i alla organisationer så länge det inte finns modeller, logik, fakta eller fix som löser gemensamma problem.

Invändningar saboterar det politiska

Det finns flera sätt att hindra det politiska. En av de effektivaste metoderna för att hindra det politiska är invändningen. Det går alltid att hitta en invändning. Invändningen är inte mäktigare än skapandet. Men invändningen suger kraft ur skapandet. Trots att invändningen är svagare än skapandet kan den hindra skapandet.

Skapande är otrygga och osäkra verksamheter. Invändandet fungerar som maktmedel för att jaga det politiska provandet tillbaka in i tryggheten. Att experimentera, träna och testa är att ge sig ut på okänd och osäker mark. Demokrati är att lämna det säkra och gå in i det osäkra.

Demokrati som osäkert trevande

Etablerade metoder för att sabotera det osäkra, trevande, kreativa experimenterandet är recensioner och omdömen. Men även "opinionen" kan sabotera demokratin. Opinion som i den tidiga borgerliga revolutionen förstods som en omskapande verksamhet, med högläsning följt av diskussion, blir i dag ett cementskallande av åsikter och tyckanden. Opinion som tidigare fungerade som uppfinnarverktyg övergår till att bli statistiska och statiska maktmedel som tränger bort det politiska.

Experimenterande är att producera nytt genom att återanvända. Och experimenterandet behöver misslyckandet mer än att visa upp det som lyckats.

För att det politiska ska kunna skapa sig utrymme och tränga undan postdemokrati behöver det politiska gå in i avvikelsen. Som när rotnölar i mycel och rhizom skickar iväg rötter i nya riktningar fungerar det politiska som svamprötter snarare än linjär målstyrighet.

Avvikandet kan inte producera något helt nytt. Avvikandet är alltid historiskt. Avvikandet återanvänder. Avvikandet kombinerar imitation och innovation. Imitationen är med och skapar rotnölar där demokratin får möjlighet att vika av.

Per Hergren

Arbetarnas dag 1 maj 2017, version 0.1.2

Ordlista

Sabotage: Gammalt ord för att arbeta med träskor, alltså klumpigt utan att kunna slutföra jobbet. Träskor på den tiden hade även ovandelen gjord av trä.

Performativ: handlingar som uppnår målet när handlingen är slutförd. Mål och medel blir ett.

Fotnötter

1. Justin Rice, ["What Makes Hemingway Hemingway? A statistical analysis of the data behind Hemingway's style"](#), LitCharts, 2016.
 2. Zachary Petit, ["72 of the Best Quotes About Writing"](#), Writers Digest, 2012.
-

Rasistisk förklaring av kravaller 2001

Motverka rasistiska förklaringar till EU kravallerna i juni 2001 i Göteborg

Flera gånger har jag hört rasistiska förklaringar till våldet i Göteborg, bl a från aktivister. Ex Göteborgsaktionens presstalesperson som påstod att stenkastarna var invandrarkids från förorten. Eller rykten om att det är utlänningar eller Tyskar som bråkar - inte vi snälla svenskar. Jag fick fram lite statistik för att motverka rasistiska/åldersistiska förklaringar till upploppen under EU mötet. Intressant vore också att göra klass-statistik för att motverka beskyllningarna att det var trasproletariatet som kastade sten. Men sådan information har jag inte.

Av 42 häktade på måndag 19 juni för våld under EU-mötet är

- 81 procent män

- 19 procent kvinnor
- 52 procent kom från Sverige
- 78 procent kom från Norden.
- 2 procent är ungdomar (om man räknar alla myndiga som vuxna och ej ungdomar).
- 98 procent är myndiga/vuxna
- 27 procent av de som kom från Sverige är från småorter eller andra städer än Göteborg, Stockholm.
- Medelåldern är 23 år
- 31 procent är mellan 25 och 43.

Per Herngren

2001 06 19

Publicerat på plogbill-subscribe@googlegroups.com och ytterligare någon mailinglista

Referens

"Här är alla de häktade", GT, 010619

Källkritik: Observera att detta är en lista fram till och med måndagen, fler lär bli häktade. Listan visar inte vilka som använde våld utan vilka som är häktade misstänkta för våld. Några "statistiska grupper" som använde våld kan ju systematiskt ha undvikit att bli gripna eller så har polisen systematiskt släppt vissa grupper.

"Medvetandegöra" skapar klass - Ulrika Dahl

Queer, hacktivism och ickevåldsträning experimenterar, finslipar och tränar snarare än medvetandegör. Politisk förändring prövar, testar och finslipar

detaljer. Finslipande och träning riktar sig mot samarbete, mot hur gemenskaper, saker och kroppsdelar fungerar ihop.

Detta skiljer sig från den mer dominerande föreställningen att förändring handlar om hur individen först blir medveten och sedan agerar. Övningar, workshops och föredrag som är tänkta att göra oss medvetna är dock lika mycket handling som andra handlingar. Medvetande och samtal föregår inte handling.

Medvetandegörande är handlingar som riktar oss mot upplysning. Mot individuell insikt. Och mot upplevelse.

Medvetandegörande riktar oss mot medvetandet. På så sätt produceras en subjektiv värld. Subjektivitet blir då också medelklassens självbild. Medvetandegörande producerar individualism snarare än politisk förändring.

I Ulrika Dahls femme-inistiska kritik av den "djupa", "insiktsfulla" aktivismen analyseras medvetandehöjande som produktion av individualism och medelklass.

"I åtminstone tre decennier har västerländsk feminism byggt ... erfarenhetsutbyten, studier och medvetandehöjande diskussioner för att nå "insikt" om att våra egna erfarenheter är unika och lika de flestas. Det är en "metod" som är stärkande men som samtidigt heller inte skiljer sig från, utan bygger på, samma intellektuella arv som alla andra radikalindividualistiska självhjälpstraditioner som hört medelklassens förverkligande och subjektstillblivande till."[1]

Per Herngren

2014-06-18, version 0.1.1

Referens

Ulrika Dahl, *Skamgrepp Femme-inistiska essäer*, Stockholm: Leopard förlag, 2014

Per Herngren, [Börja inte med dig själv](#), 2009.

Per Herngren, [Självhjälpsrörelsen - Jonas Aspelin](#), 2008.

Fotnot

[1] Ulrika Dahl, *Skamgrepp Femme-inistiska essäer*, Stockholm: Leopard förlag, 2014, s 77.

Gentrifiering - radikala tränger bort underklass

Gentry betyder fint folk. Ruth Glass myntade begreppet gentrifiering 1964 då hon i England forskade i sociologi. Tidigare hade hon flytt nazityskland.

När radikal medelklass flyttar in i "lågstatus" eller "fattiga" områden startar de ibland förfiningsaktiviteter. Progressiv konst, stadsodling och häftig design sätter igång processer som lockar investerare, bostadsbolag och lokalstaten att göra området finare, trivsammare och mer accepterat bland fint folk.

Fint folk (gentry) flyttar in och hyrorna höjs. De höjda hyrorna tränger sedan undan arbetarklass, bidragstagare, missbrukare, arbetslösa och de som nyligen invandrat från annat land. Deras nätverk och gemenskaper i området slås sönder. Även radikala aktivister, kollektiv och konstnärer som från början satte igång processen att göra området "inne" börjar trängas undan. Ett tidigare heterogent område blir med denna process ett mer homogent och segregerat medelklassområde. Detta kallas gentrifiering.

Ett sätt att motverka gentrifiering är att börja demokratisera och ta över området istället för att börja med att göra området finare, mysigare och mer "kulturellt". Demokratisering i ett område tränger undan ägande och andra maktordningar. Ersätta och tränga undan (displace) är antagligen politiskt effektivare än att försöka påverka de som man tror "styr". Med gentrifiering möjliggör Ruth Glass en annan teori om förändring än föreställningen om "styrande". Politik är att trängas. Makt och motstånd trängs med varandra.

Per Herngren

Referens

Ruth Glass, *London; Aspects of Change*, Edit. by the Centre for Urban Studies' London, MacGibbon & Kee, 1964.

Tack till Anders Westerström och Robert Anderssons föredrag på Krokstrandsfestivalen 2012 07 26. Jag publicerar denna text via två hopkopplade mobiler tio minuter innan föredraget är klart, så se den inte som ett fullständigt referat.

Snällhet skapar klyftor

Jag är uppväxt, och bor fortfarande, i Hammarkullen där vi har ett transkulturellt, lokalt samhälle med boende från över hundra folk samt en blandning av boende från under- till överklass. Akademiker från Argentina träffar och umgås med arbetslösa från Sverige eller företagsledare från Libanon. Prinsar från Centralafrika träffar fattiga och rika från Sydkorea och Chile. Före detta fångar och kvinnor som levt under slaveri studerar tillsammans. Detta överskridande av identiteter tränar oss att uppskatta likheter och olikheter.

Själv har jag därför reagerat när jag hamnat i grupper med ett radikalt snällhetsideal. Detta enhetliga ideal uppstår inte bara i vissa svenska medelklassmiljöer utan man kan stöta på det i exempelvis delar av persisk överklass, och ännu vanligare är det i delar av nordamerikansk medelklass. Men kultur är aldrig en mängd. Kultur är aldrig enhetligt. Som alla andra kulturer överskrider snällhetsidealet en uppdelning i folk och klass.

Snällhet som identitetspolitik

Det radikala snällhetskravet kan ändå förstås som ett ideal i delar av

medelklassen. Medelklass identifierar sig som civiliserade och snälla. Idealet kan i sin tur förstärkas i kyrkor och folkrörelser. Dessa blir en del i produktionen av medelklass.

Jag menar att snällhetsidealet skapar åtminstone två hot mot ett solidariskt och jämlikt samhälle.

1. En konsekvent snällhets-fostran hindrar både barn och vuxna att träna och utveckla verktyg för att hantera konflikter. Om gräl, utskällningar, höjda röster är uteslutet får vi bara två verktyg kvar: Baktaleri utan konfrontation. Och att dra sig undan från den som är jobbig.

Den som inte kan kontrollera och hålla sig lågmäld blir utfrusen. I snälla grupper drar man sig undan snarare än knuffar ut. Därför blir utfrysningen svår att upptäcka.

Det här innebär inte bara att enstaka individer utesluts från gemenskapen. Hela grupper blir uteslutna. De som kommer från folk eller klasser där gräl eller högljudd argumentation är vanligare, och även uppmuntras, utesluts ur den snälla självkontrollerande delen av medelklassen. Därmed riskerar vi att få en av de effektivaste klassbarriärerna sedan adeln tappade sin dominanta ställning. Barriären får dessutom kulturrasistiska konsekvenser. Den skapar skillnader, gränser och murar gentemot andra folkslag.

2. Ett barn som inte får någon respons utvecklar asociala beteenden. Det hindras från att lära sig gemenskapens färdigheter. Om ett barn aldrig möter motstånd: höjda röster, ilska eller starka känslouttryck riskerar det att hindras i sin sociala utveckling och mognad. Thomas Ziehe, professor i sociologi visade under en föreläsning 18 november 2004 hur alltför många barn och elever går in i självvärldar. Självvärldarna behöver inte vara barnets privata värld. Det kan vara små eller stora gemenskaper kring intressen eller studier.

Välkommen

på [intensivkurs i civillik och konfliktingripande!](#)

Eller beställ [kurs till er organisation.](#)

Hur bryter vi tystnadskultur och konflikträdsla?

Hur gör vi konflikter mer kreativa?

Och hur ingriper vi mot dominans och härskartekniker?

Men i självvärlden får man svårt att upptäcka och förstå det som är främmande, det som är utanför självvärlden.

Ziehes förklaring är att dessa barn och elever har vuxna runt omkring sig som sedan sextioåttio klarat av upproret mot auktoriteter. Barnen är inte vana vid att vuxna i omgivningen höjer rösten eller skäller på dem. Barnen möter inget motstånd. Då kan de inte heller själva göra motstånd eller uppror.

Dagens ideal av supersjälvkontroll och snällhet kan göra att delar av medelklassen lever i sociala bubblor. Om enda tekniken att hantera ilska och upprördhet – egen eller andras – blir att dra sig undan riskerar vi att inom några år närma oss ett apartheidsystem som inte styrs av tullar, nationsgränser, lagar eller regler. Det styrs istället av inlärd färdigheter och beteenden, det styr med a-sociala dispositioner.

Hur en gemenskap klarar konflikter eller bråk handlar inte om attityder och goda tankar. Det handlar om lång vana och träning. Tekniker och metoder för att ingripa och hantera konflikter, makt eller dominans bör därför bli återkommande inslag i skolschemat, på yrkesutbildningar och på fackliga kurser.

Per Herngren

2004-07-06, vers 0.2.1

Snällhet och aristokrati i ickevåld

Texter om ickevåld, konflikthantering, samhällsförändring, civil olydnad och plogbillsrörelsen